

Gemeente Den Haag**RAADSVORSTEL (TEN BEHOEVE VAN GRIFFIE)**

Registratienummer: DSO/2010.367

RIS-nummer: 168479

nenvatting

Titel raadsvoorstel	Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; 'Naar een complete Haagse binnenstad!'
	Voor u ligt het Binnenstadsplan 2010-2020; 'Naar een complete Haagse binnenstad!', een plan dat voorbouwt op investeringen die al in gang zijn gezet en ook nieuwe koersen uitzet. De opgave voor de toekomst is de kwaliteit van de binnenstad zo te verhogen dat Den Haag voorop loopt in de concurrentie tussen binnensteden. Dat is nodig omdat de ambities van de stad als geheel hoog zijn. Een aansprekende binnenstad is als visitekaartje en identiteitsdrager van de stad cruciaal voor het welslagen daarvan. Alleen met een vitale binnenstad zal Den Haag bewoners, bezoekers en bedrijven en instellingen weten aan te trekken. De Haagse binnenstad: economische motor van de stad Den Haag. Het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 richt zich op een complete binnenstad op het gebied van ruimte, economie, cultuur, sfeer en beleving. De samenhang en mix van functies maakt een binnenstad specifiek en anders dan de rest van de stad. Het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 een integraal plan is en kan het alleen worden waargemaakt als ook de daarbij behorende middelen, organisatie en menskracht in de komende periode ter beschikking worden gesteld. De Haagse binnenstad heeft in de afgelopen tien jaar een buitengewone ontwikkeling doorgemaakt. Mede dankzij het Binnenstadsplan 2000-2010 heeft de Haagse binnenstad een forse groei in aantal bezoekers doorgemaakt. Een contrast met andere binnensteden die met een bezoekersafname te maken hebben. Veel partijen hebben veel in de binnenstad geïnvesteerd en intensief samengewerkt. Met de nominatie voor de Verkiezing Beste Binnenstad 2009 behoort de Haagse binnenstad inmiddels tot één van de drie beste binnensteden van Nederland. De Haagse binnenstad telt mee! De wereld en maatschappij om ons heen veranderen. We moeten daarin mee bewegen en blijven investeren in onze binnenstad. Een nieuw Binnenstadsplan is nodig als gezamenlijk kader voor de ambities van de stad. Hierbij wordt voortgebouwd op het stevige fundament dat met het vorige plan is gelegd. Maar er zijn ook nieuwe ambities nodig om in te spelen op actuele ontwikkelingen en de meest recente beleidskaders van gemeente en andere overheden. Leidraad voor dit Binnenstadsplan zijn de eigenheid en het onderscheidende vermogen van de Haagse binnenstad: de Haagse signatuur. Het onderscheidende vermogen kan worden versterkt door optimaal gebruik te maken van de Haagse signatuur en door verder te verbeteren daar waar de binnenstad al goed in is. Dit Binnenstadsplan maakt een aantal duidelijke keuzes. De woonfunctie wordt versterkt, cultuur gaat een sterker stempel drukken op de binnenstad, winkels en horeca worden nog meer vernieuwend van karakter en opzet. Daarnaast worden de sfeergebieden nadrukkelijker en herkenbaarder, zodat de oriëntatie voor bezoekers eenvoudiger wordt.

Door de raad te nemen besluit	En er is ook meer aandacht nodig voor de marketing van de (binnen)stad. Belangrijk daarin is een duidelijk onderscheidende positie van de Haagse binnenstad ten opzichte van andere binnensteden. Kortom een echt 'Haagse' binnenstad waar iedereen trots op is en waar bezoekers gastvrij worden ontvangen! I. in te stemmen met het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; 'Naar een complete Haagse binnenstad!' als het integrale beleids- en ontwikkelingskader voor de verdere ontwikkeling van de Haagse binnenstad; Daarbij wordt gekozen voor vijf speerpunten: 1. Wonen: Het versterken van de woonfunctie. 2. Cultuur: Het echt goed op de kaart zetten van cultuur. 3. Winkels/horeca/toerisme: Het versterken van het winkel en culinaire profiel en het versterken van het verblijfstoerisme in combinatie met de kust. 4. Sfeergebieden en oriëntatie: Het vasthouden aan het principe van de sfeergebieden en dit verder uitwerken. 5. Marketing en communicatie: De marketing van de binnenstad verder intensiveren en beter aansluiten op de marketing van de gehele stad. En twee basisvoorwaarden a. Bereikbaarheid: Goede voorzieningen voor fiets, auto en openbaar vervoer. b. Ruimtelijke kwaliteit/schoon, heel en veilig: op een aantal specifieke locaties is verbijzondering van de openbare ruimte wenselijk. Hierbij dient beheer en onderhoud op hetzelfde hoge niveau te worden vastgesteld. II. in overleg met de verschillende partners in de binnenstad te komen tot een Convenant voor de periode 2010-2020; III. met ingang van 2010 elke vier jaar een Uitvoeringsagenda Binnenstad op te stellen inclusief de benodigde middelen en jaarlijks over de voortgang van de binnenstadsontwikkeling en – aanpak te rapporteren.
Dienst	DSO
Portefeuillehouders	CIIO Citymarketing, Internationale zaken, ICT en Organisatie
Behandeling in commissie	SRO
Financiële consequenties	Op dit moment nog geen extra financiële consequenties. Bestaande beschikbare middelen blijven gehandhaafd, t.w.: Incidenteel: - Reserve strategische locatieontwikkeling - Reserve binnenstad - Middelen voor de Grote Marktstraat Structureel: - Budget voor Bureau Binnenstad
Samenhang met andere voorstellen/	Het Binnenstadsplan is een integraal plan dat alle sectoren betreft die van invloed zijn op de verdere ontwikkeling van de Haagse binnenstad. Op

Gevolgd inspraakproces	basis van het Plan van Aanpak 'Naar een complete binnenstad' dat in februari 2008 naar de gemeenteraad is verzonden zijn deelstudies verricht en heeft een consultatie onder veel betrokkenen plaatsgevonden. Daarbij is dankbaar gebruik gemaakt van de in de afgelopen jaren ontwikkelde overlegstructuur en werkrelaties in de binnenstad. Velen hebben op diverse momenten hun betrokkenheid getoond en ideeën en suggesties aangedragen. In mei 2008 heeft een grote werkconferentie plaatsgevonden, waar ruim 350 deelnemers hun dromen en ideeën over de Haagse binnenstad kenbaar hebben gemaakt. De keuzes ten aanzien van hoofdlijnen en missie, ambitie en opgaven zijn gedeeld tijdens een workshop bijeenkomst op 17 april 2009. Meer dan 100 betrokkenen hebben actief meegedacht en gedaan. Daarnaast heeft een denktank met externe deskundigen op diverse terreinen advies uitgebracht tijdens drie bijeenkomsten. Gedurende het afgelopen jaar zijn geïnteresseerden via de Posthoorn opgeroepen om actief mee te denken in het proces. Op de site www.binnenstad-den Haag.nl is een forum geopend, zodat personen met ideeën deze kenbaar konden maken. Tijdens het gehele proces is op diverse momenten het plan en de gekozen richting besproken in het publiek-privaat samenwerkingsorgaan in de binnenstad; Stichting Binnenstadmanagement.
Termijn gebonden?	Nee
Titels bijlagen	- Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; <i>'Naar een complete Haagse binnenstad!'</i> - Verslag Werkconferentie 'Naar een complete Binnenstad' d.d. 21 mei 2008 (volgt) - Verslag Workshops 'Toekomst Haagse Binnenstad' d.d. 17 april 2009.
Bekrachtiging geheimhouding raad? Op grond van: Reden: Tot wanneer geheim:	N.v.t.
Advies commissie Datum	Voor: Tegen: Voorbehoud: Afwezig:
Besluit gemeenteraad Datum	Conform Geamendeerd conform Aangenomen moties Paraaf Griffier

Gemeente Den Haag

rv 15

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

DSO/2009.3721

RIS 168479_100126

Voorstel van het college inzake Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; 'Naar een complete Haagse binnenstad!'

1. Inleiding

Voor ligt het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; 'Naar een complete Haagse binnenstad!', een plan dat voortbouwt op investeringen die al in gang zijn gezet en ook nieuwe koersen uitzet. Het Binnen-stadsplan Den Haag 2010-2020 richt zich op een complete binnenstad op het gebied van ruimte, economie, cultuur, sfeer en beleving. De samenhang en mix van functies maakt een binnenstad specifiek. Door die samenhang kan een visie op de Binnenstad niet anders dan een integrale visie zijn. Hierna worden de hoofdlijnen en belangrijkste ingrepen uitgelicht.

Binnenstad gezichtsbepalend voor Den Haag

Doel van citymarketing is het vergroten van de aantrekkingskracht van de stad Den Haag. De mate waarin de binnenstad als magneet functioneert voor de hele stad speelt hierin een cruciale rol. De opgave voor de toekomst is de kwaliteit van de binnenstad zo te verhogen dat Den Haag voorop loopt in de concurrentie tussen binnensteden. Dat is nodig omdat de ambities van de stad als geheel hoog zijn. Een aansprekende binnenstad is als visitekaartje en identiteitsdrager van de stad cruciaal voor het welslagen van citymarketing. Alleen met een vitale binnenstad zal Den Haag bewoners, bezoekers, studenten, bedrijven en instellingen weten aan te trekken. Door in dit Binnenstadsplan sterk de nadruk te leggen op de Haagse identiteit wordt niet alleen getracht veel nieuwe bezoekers aan te trekken, maar vooral ook de binnenstad de huiskamer te laten zijn van alle bewoners van Den Haag en regio.

Voortbouwen op een stevig fundament

De binnenstad heeft de afgelopen jaren al een spectaculaire groei doorgemaakt. Veel partijen hebben veel in de binnenstad geïnvesteerd en intensief samengewerkt. Waar veel andere binnensteden te kampen hebben met teruglopende bezoekersaantallen kende Den Haag een stijging van 27 miljoen (1997) tot 32,5 miljoen (2009). Bezoekers merken iedere dag dat de binnenstad aantrekkelijker en levendiger is geworden. Deze ontwikkeling laat zien dat een intensieve integrale aanpak loont. De basis hiervoor is gelegd in het vorige binnenstadsplan "Binnenstad Buitengewoon!", waarin niet alleen een inhoudelijke koers is uitgezet, maar ook de samenwerking met alle partners in de stad vorm heeft gekregen. Dit betekent voor het nu voorliggende binnenstadsplan dat er geen drastische koers-wijzigingen worden doorgevoerd, maar wel dat wordt doorgepakt op een aantal cruciale onderdelen.

Binnenstad als economische motor

De economische betekenis van de binnenstad is groot. Naast de ca. 32,5 miljoen bezoekers op jaar-basis werken er ca. 40.000 mensen in de binnenstad. Investeren in de binnenstad loont. Zeker in vergelijking met de masterplangebieden blijkt dat elke euro die in de binnenstad wordt geïnvesteerd veel omzet en werkgelegenheid oplevert. Uitvoering van de voorliggende plannen kan bij een gelijk-blijvende groei leiden tot 5 à 6.000 extra banen in de binnenstad en ca. 350 miljoen netto toegevoegde waarde (omzet). Daarbovenop komen nog de uitstralingseffecten van een aantrekkelijke binnenstad naar de rest van Den Haag als woon- en vestigingsplaats. Een aantrekkelijke en groeiende binnenstad levert dus een enorme economische impuls aan Den Haag als totaal.

2. Naar een nieuw binnenstadsplan

Een organisatie die staat

De integrale aanpak van het 'Binnenstadsplan 2000-2010; *Binnenstad Buitengewoon!*' leidde tot een integrale aansturing. Bestuurlijk, maar ook in de wijze waarop verschillende gemeentelijke diensten met elkaar samenwerken. En vooral ook hoe gemeente en bedrijfsleven elkaar weten te vinden en onderkennen dat ze elkaar nodig hebben. Het werken vanuit integraal binnenstadsmanagement werd de leidraad. Dat heeft geleid tot een versterkte Stichting Binnenstadmanagement, de oprichting van Bureau Binnenstad en een overlegstructuur waarin veel ruimte is voor gedachte-uitwisseling. Daarmee is de basis gelegd voor een open dialoog tussen gemeente en bedrijfsleven die meestal goed functioneert en hoog wordt gewaardeerd. Deze organisatiestructuur heeft de basis geboden voor het opstellen van het nu voorliggende gezamenlijk gedragen Binnenstadsplan 2010-2020.

Totstandkoming: betrokkenheid en draagvlak

De al bestaande nauwe samenwerking in de binnenstad heeft ertoe geleid dat in een periode van circa anderhalf jaar relatief eenvoudig een breed gedragen koers kon worden uitgezet waarbij alle partners en betrokkenen input hebben kunnen leveren. Algemene teneur is dat, waar in andere gebieden discussies soms hoog op kunnen lopen, in de binnenstad de neuzen meestal dezelfde richting op staan. Op basis van het Plan van Aanpak "*Naar een complete binnenstad*" dat in februari 2008 naar de gemeenteraad is verzonden zijn deelstudies (¹) verricht en heeft een consultatie van alle betrokkenen plaatsgevonden. Daarbij is dankbaar gebruik gemaakt van de in de afgelopen jaren ontwikkelde overlegstructuur en werkrelaties. Velen hebben met betrokkenheid en enthousiasme op dit Binnen-stadsplan gereageerd en ideeën en suggesties aangedragen. Zo maakten bij de werkconferentie 'Naar een complete binnenstad' in mei 2008 ruim 350 deelnemers hun dromen en ideeën over de toekomst van de Haagse binnenstad kenbaar.

Op 7 april vond een themabespreking plaats in het college van B&W; aan de hand van een presentatie van de algemeen directeur DSO zijn missie, ambities en hoofdlijnen van de verschillende opgaven van het Binnenstadsplan 2010-2020 besproken. De hoofdlijnen van de daarin gemaakte keuzen voor het plan zijn op 17 april 2009 in workshops aan ruim 100 betrokkenen voorgelegd en uitgewerkt. Gedurende circa een jaar is er op www.binnenstad-den Haag.nl een forum geweest, waar iedereen ideeën en suggesties kon aanreiken over de Haagse binnenstad. Daarnaast heeft een denktank met externe deskundigen op diverse terreinen, advies uitgebracht tijdens drie bijeenkomsten. Alle ideeën, suggesties, reacties, inbreng van deskundigen en onderzoeksinput zijn verwerkt in het nu voorliggende Binnenstadsplan. In diverse sessies heeft de Stichting Binnenstadmanagement de ambities besproken en de voorstellen aangescherpt. Voorliggend resultaat is daarmee op hoofdlijnen een gedragen plan door de belangenorganisaties die aangesloten zijn bij de Stichting Binnenstad Den Haag.

Soort plan

Het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 richt zich op de integrale binnenstad, zowel qua beleid, uitvoering als organisatie. En zowel op het gebied van ruimte, functies (wonen, economie, cultuur), marketing als sfeer en beleving. Daarmee is het Binnenstadsplan een integraal plan. Het Binnenstadsplan 2010-2020 heeft de status van een visie- en beleidsdocument en vormt de basis voor een uitvoeringsprogramma. Dit betekent dat het Binnenstadsplan niet alleen visie en doelstellingen bevat, maar ook aangeeft hoe die kunnen worden bereikt en hoe dat wordt georganiseerd. Het Binnenstadsplan is het ontwikkelingskader voor de verschillende gebieden in de Haagse binnenstad. Het bevat zowel ontwikkel- als beheer- en consolidatieopgaven.

Werkgebied binnenstad

Het werkgebied van de binnenstad wordt voor het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 net als in het Binnenstadsplan 2000-2010; *Binnenstad Buitengewoon!* gedefinieerd als het gebied binnen de grachten (wijk 28). Dit is van oudsher en onveranderlijk de Haagse binnenstad. Wel worden belang-rijke relaties gelegd met de gebieden rondom de binnenstad. Dit omdat ze belangrijk zijn als entree-gebied, als schakel en binnen de invloedssfeer van de binnenstad liggen of interessante functies herbergen die ook voor de binnenstadsbezoeker interessant kunnen zijn.

3. Speerpunten en basisvoorwaarden

Zoals aangegeven zijn op 7 april 2009 aan het college van burgemeester en wethouders de missie, ambities en hoofdlijnen gepresenteerd van het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020. In die bespreking is aan het college voorgesteld dat in het nieuwe Binnenstadsplan een aantal duidelijke keuzen te maken en meer focus aan te brengen. De keuze daarbij is om op enkele cruciale punten een aantal achterstanden weg te nemen en op een aantal aspecten waarop de binnenstad nu al goed scoort verder in te zetten, zodanig dat de Haagse binnenstad daarop gaat excelleren. Daarbij zijn vijf speerpunten geformuleerd:

1. **Wonen:** De woonfunctie van de binnenstad is nog beperkt en moet aanzienlijk versterkt worden. Hiermee wordt de levendigheid op straat vergroot en worden meer bestedingen aan de binnenstad gebonden. Het versterken van de woonfunctie vraagt om het toevoegen van woningen, maar ook om het verbeteren van het woonklimaat in de binnenstad.
2. **Cultuur:** Cultuur is al een sterk punt in de binnenstad. Dit verder uitwerken en uitbouwen kan de aantrekkingskracht van de binnenstad verder vergroten. Om de binnenstad in het komende decennium ook cultureel echt goed op de kaart te zetten, hangt veel af van de stuwkracht van het Cultuurforum en de ambitie voor Culturele Hoofdstad 2018.

¹ Uitgevoerde deelstudies zijn '*Binnenstad Den Haag Echt Buitengewoon?*' (Grontmij), '*Opening Up*' (Tinker), '*De bijzondere binnenstad*' (Ingenieursbureau Den Haag) en de Binnenstadsmonitor.

3. **Winkels/horeca/toerisme:** Den Haag wil “beste winkelstad” worden, het culinaire profiel versterken en in combinatie met de kust het verblijfstoerisme versterken. Hiervoor is nog veel werk aan de winkel. Denk aan de ontwikkeling van een echte publiekstrekker (bijv. Huis van de Democratie & Rechtspraak) en spraakmakende impulsen voor het winkelapparaat (Grote Marktstraat internationale winkelboulevard).
4. **Sfeergebieden en oriëntatie:** De afgelopen jaren zijn de sfeergebieden bij het werken aan de binnenstad een sterk leidend concept gebleken. Voor het Binnenstadsplan 2010-2020 wordt dan ook aan het principe van de sfeergebieden vastgehouden en wordt dit verder handen en voeten gegeven.
5. **Marketing en communicatie:** De bekendheid met en het imago van de binnenstad van Den Haag versterken, zowel bij consumenten (ook niet-bezoekers) als investeerders, is dé marketing-opgave. De marketing van de binnenstad wordt verder uitgebouwd en geïntensiveerd en beter aangesloten op de marketing van de hele stad.

Deze vijf speerpunten zijn een gezamenlijke opgave voor gemeente en marktpartijen. Naast de vijf speerpunten zijn er twee basisvoorwaarden cruciaal voor een goed functionerende binnenstad. De verwezenlijking van die basisvoorwaarden is eerst en vooral, maar niet uitsluitend, een taak van het lokale bestuur. De twee basisvoorwaarden zijn:

1. **Bereikbaarheid:** Goede voorzieningen voor fiets, auto en openbaar vervoer zijn nodig voor de bereikbaarheid van de binnenstad. Belangrijk is om het parkeren op straat te beperken en het parkeren in garages of buiten de binnenstad (P&R) te bevorderen. Vooral aan de noordwest zijde van de binnenstad is een uitbreiding van het parkeeraanbod gewenst.
2. **Ruimtelijke kwaliteit/schoon, heel en veilig:** Om de binnenstad meer identiteit te geven is het wenselijk om op een aantal specifieke locaties de openbare ruimte verder te verbijzonderen. Bij de aanleg van deze verbijzonderingen dient het beheer op voorhand op hetzelfde hoge niveau te worden vastgesteld. Uit de aan de raad gepresenteerde nota ‘Beheren op Niveau’² blijkt dat beheer en onderhoud meer aandacht (en dus budget) behoeft. Dat geldt voor de hele stad. Ook voor de binnenstad geldt dat er meer nodig is dan nu. Veiligheid is een belangrijk thema bij de consument en wordt vooral in de Winkel Kern nog als onvoldoende ervaren.

De focus op deze vijf speerpunten en twee basisvoorwaarden is evident, maar het is vanzelfsprekend dat het Binnenstadsplan een integraal plan is. Het doet dus uitspraken over alle facetten in de binnenstad, aangezien alles met alles samenhangt en elkaar kan versterken. Dit is in het binnenstadsplan uitgewerkt door aandacht te geven aan zeven belangrijkste sectoren van de binnenstad: wonen, cultuur, detailhandel, toerisme, horeca, onderwijs en kantoren en bedrijvigheid.

Daarnaast wordt het ruimtelijk decor waarbinnen alles plaatsvindt steeds belangrijker. De binnenstad moet winkelend publiek en bezoekers aanspreken, maar ook de bewoners een verblijfsplek bieden. Alle facetten van de binnen-stadsruimte (openbare ruimte, groen en blauw, gevelbeeld en architectuur, verbeterplekken, herontwikkeling en vastgoedontwikkeling, vervoer, beheer en onderhoud, binnenstadsklimaat en veiligheid) worden uitgewerkt. Dat geldt ook voor de marketing, waar de Citymarketing veelbepalend is en het versterken van het eigen, Haagse karakter belangrijk is.

4. Missie, ambities, signatuur

De missie van het Binnenstadsplan 2010-2020 luidt:

“Dankzij een krachtige en integrale aanpak, waarbij de typisch Haagse signatuur leidraad is, wonen, werken, winkelen en recreëren in 2020 aanzienlijk meer mensen in de binnenstad van Den Haag.”

Deze missie bouwt voort op die van het vorige plan ‘Binnenstad Buitengewoon!’. Want het daarin gestelde doel is binnen bereik: ‘meer bezoekers die langer blijven en meer besteden’. De ontwikkeling van de binnenstad richtte zich indertijd op het vergroten van de attractiviteit door het verbeteren van het voorzieningenniveau, de verblijfskwaliteit en het verkeer en vervoer. Rode draad was versterking van de

² Nota Beheren op Niveau; zie brief 28-04-2009; RIS 163534; de nota zelf RIS 163534A

verblijfsfunctie en het recreatieve aspect van de binnenstad. Die functieversterking is ook in dit Binnenstadsplan actueel. Er is al veel verbeterd maar de veranderende samenleving, actuele ontwikkelingen en de dynamiek in stad en regio stellen nieuwe eisen aan de binnenstad. De binnenstad als 'huiskamer van de stad' is daarbij cruciaal voor het realiseren van stedelijke beleidsopgaven en ontwikkelingen in andere gebieden van stad en regio. Naast het continueren van wat in gang is gezet, richt dit Binnenstadsplan zich op het verbijzonderen van een aantal aspecten. Voor het succesvol ontwikkelen van binnensteden is een eigen identiteit van groot belang. Daarom wordt gekozen voor het expliciteren van de Haagse signatuur als basis voor het versterken van en investeren in de Haagse binnenstad in de periode 2010-2020.

Ambities

Uit de voorgestelde missie vloeien zes ambities voor de binnenstad voort. Deze zes ambities zijn behalve uit de basisvoorwaarden en speerpunten ook voortgekomen uit een analyse van trends en ontwikkelingen die voor binnensteden van betekenis zijn. Twee ambities zijn gericht op identiteits-versterking, twee gerelateerd aan de functies winkelen en cultuur, terwijl de laatste twee te maken hebben met de gevoelsbeleving van de binnenstad:

- A. IDENTITEIT: Identiteitsdrager voor de stad
- B. IDENTITEIT: Den Haag internationale stad
- C. FUNCTIE: Den Haag culturele hoofdstad 2018
- D. FUNCTIE: Winkeltop van Nederland
- E. GEVOEL: Huiskamer voor stad en regio.
- F. GEVOEL: 'Must see' bestemming

Groeidoelstellingen

Vanuit die ambities volgen een aantal groeidoelstellingen:

- meer bewoners in de binnenstad: van 17.500 inwoners naar 20.000 in 2020;
- bezoekersgroei met 15% doorzetten: circa 37,5 miljoen bezoekers in 2020, toename verblijfsduur van mensen van buiten Den Haag met 10%;
- 10% toename bestedingen;
- 10% meer overnachtingen in Den Haag;
- toename bekendheid van de binnenstad, lokaal, regionaal en landelijk;
- toename waardering Haagse bevolking voor de binnenstad met een rapportcijfer dat stijgt van 7,2 nu tot 7,5 in 2020.

Deze doelstellingen worden nader geconcretiseerd in een monitoringprogramma.

Haagse signatuur

Om de missie en ambities te bereiken, is er voor gekozen om de Haagse signatuur centraal te stellen. Den Haag wil haar binnenstad nog 'Haagser' maken om zich ten opzichte van andere steden te positioneren en profileren. Bezoekers moeten zien, voelen en ervaren dat men in Den Haag is. Elke stad heeft zijn eigen unieke identiteit en karakteristieken. Hierbij zijn binnensteden vaak beeldbepalend. Maar wat maakt de Haagse binnenstad uniek en onderscheidt haar van andere binnensteden? Wat zijn de karaktereigenschappen? Wat is het DNA; de identiteit? Wat is typisch Haags en hoe is dat te vertalen naar de binnenstad?

Het antwoord op deze vraag is: met de Haagse signatuur! Dit concept geeft niet alleen handen en voeten aan de verdere ontwikkeling van de binnenstad, maar biedt ook aangrijpingspunten voor city-marketing. De Haagse signatuur bestaat uit zes karakteristieken die onderling met elkaar verbonden zijn³:

- **Koninklijk en alledaags.** Den Haag, de *Hofstad*, is al eeuwenlang de stad van het koningshuis, maar is tegelijkertijd ook een stad waar mensen wonen, werken en plezier maken.
- **Bestuurlijk en politiek.** Sinds de dertiende eeuw is de stad onafgebroken het bestuurlijk centrum van Nederland. Een democratisch bestuur dat zetelt aan een historisch hof!
- **Statig en chique.** Den Haag is stijlvol, klassiek en authentiek.
- **Historisch en modern.** Oude panden, de Haagsche School en Berlage gecombineerd met moderne architectuur en vernieuwende stijlen.
- **Internationaal en multicultureel.** Inwoners uit de hele wereld, tijdelijk als expat of permanent als Hagenaar kleuren de stad. De stad is een smeltkroes van talen en culturen die samen de stad van Vrede en Recht vormgeven.
- **Muziek en dans.** De Nederlandse popmuziek is hier zo ongeveer geboren. De Golden Earring, Anouk en Kane zijn voorbeelden van muzikanten die in Den Haag zijn geboren en groot geworden.

³ Consumenten typeren Den Haag als Koninklijk (42,3%), Historisch (39,2%), Multicultureel (34,7%), Gezellig (29,2%), Levendig (27,4%) en Statig (27,3%).

Ook op het gebied van dans is Den Haag een voorloper, met het conservatorium en het Nederlands Dans Theater. Opdracht is waar mogelijk de Haagse signatuur te versterken. Dit gebeurt door de beleefingswaarde en oriëntatie van de binnenstad te versterken.

Het versterken van de verbinding tussen en het onder-scheidend vermogen van de sferengebieden vormt hierbij een belangrijke leidraad. Die opgaven zitten zowel in functieversterking, in ruimtelijke ingrepen als ook in imago-versterking.

5. Uitvoeringsagenda Binnenstad

In het Binnenstadsplan worden de visie en de koers voor de komende 10 jaar uitgezet. Dit lange termijnperspectief is leidend in de integrale ontwikkeling en aanpak van de binnenstad. Veel ontwikkelingen hebben ook een dergelijk blikveld nodig om fundamentele resultaten te behalen, denk bijvoorbeeld aan de woonambitie en de ambitie Culturele Hoofdstad 2018.

Om concrete resultaten te boeken worden deze lange termijn-doelen omgezet in een vierjaarlijkse 'Uitvoeringsagenda Binnenstad.' Deze binnenstadsagenda geeft aan welke concrete acties worden ingezet en uitgevoerd. Deze periode sluit ook aan bij cyclus van de gemeenteraadsverkiezingen en collegevorming.

Tussentijds worden voortgang en resultaten van de binnenstadsagenda in beeld gebracht. Een activiteitenoverzicht en monitoring maken hier onderdeel van uit. Waar nodig kan dit leiden tot tussentijdse koerswijzigingen of intensiveringen. Samengevat komt dit neer op een benadering gericht op verschillende termijnen, waarbij zowel aan de lange termijnvisie wordt vastgehouden, alsook flexibel kan worden ingespeeld op actuele inzichten:

- 2010-2020: visie binnenstadsplan;
- Middellange termijn (2010-2014-2018): Uitvoeringsagenda Binnenstad;
- Korte termijn (2011-2012-etc.): jaarlijkse voortgangsrapportage, inclusief activiteitenoverzicht en monitoringprogramma

Nieuwe impulsen in Uitvoeringsagenda Binnenstad

De eerste uitvoeringsagenda binnenstad die op basis van de ambities en speerpunten uit dit Binnenstadsplan wordt opgesteld, zal in ieder geval de volgende nieuwe impulsen bevatten:

1. Realisatie extra woningen
2. De Kern Gezond+ (investeringsprogramma openbare ruimte)
3. Ontwikkelen van een programma tbv Haagse signatuur en extra inzet op consumenten-marketing
4. Informatie en bewegwijzering
5. Verder ontwikkelen van de sferengebieden
6. Bereikbaarheidsimpuls
7. Winkeltop van Nederland
8. Intensivering beheer, veiligheid en handhaving
9. Realisatie cultuurforum
10. Intensivering Binnenstadsmanagement

Ad 1. Realisatie extra woningen

Het binnenstadsplan stelt als doel om meer woningen in de binnenstad te realiseren en hiermee de binnenstad te laten groeien tot 20.000 inwoners. Dit is mogelijk door verdichting, transformatie (o.a. van kantoren), wonen boven winkels, het optoppen van gebouwen en het realiseren van studenten-huisvesting. De woonopgave moet worden uitgewerkt in een actieplan woonopgave binnenstad **op te stellen door DSO/Wonen**. Hierin worden de toekomstige locaties voor woningbouw benoemd en wordt aangegeven op welke wijze hier extra woningen gerealiseerd kunnen worden. Westeinde en Uilebomen zijn gebieden waar kansen liggen. Ook de randen van de binnenstad worden hierin meegenomen. In het actieplan wordt niet alleen ingegaan op locaties, maar ook op het instrumentarium **en de uitvoering** om de doelen te bereiken. Tevens zal deze ontwikkeling via een monitor gevolgd worden.

Ad 2. De Kern Gezond + (investeringsprogramma openbare ruimte)

Als opvolger van De Kern Gezond (DKG) wordt een nieuw investeringsprogramma voor de openbare ruimte opgezet: DKG+ (zie ook Beheren op Niveau, DSB, april 2009). Dit nieuwe programma bouwt voort op de gerealiseerde basiskwaliteit en richt zich vooral op het versterken van de oriëntatie in de binnenstad, het accentueren van de bijzondere plekken in de binnenstad (de in het Binnenstadsplan genoemde 12 verbeterplekken zoals de Grote Markt en Binnenhof/Buitenhof) en het creëren van aangename looproutes (o.a. Turfmarkt). Groen, water en licht krijgen bijzondere aandacht in deze plannen. Voor het uitwerken en realiseren van de plannen om hiermee de ruimtelijke kwaliteit op een hoger niveau te tillen is een aanzienlijk investeringsbudget vereist. Een plan zal op korte termijn in uitvoering gaan, namelijk de

herinrichting van de Grote Markstraat. Het beheer en onderhoud zal op het ambitieniveau van de inrichting moeten worden afgestemd.

Ad 3. Ontwikkelen van een programma ten behoeve van Haagse signatuur en extra inzet op consumentenmarketing

De binnenstad is de identiteitsdrager voor Den Haag. Alle verschillende facetten van de stad kom je hier tegen en dit maakt de binnenstad authentiek en bijzonder. In een tijd waarin wordt geroepen dat binnensteden steeds meer op elkaar lijken moet de toepassing van de Haagse signatuur ervoor zorgen dat de Haagse binnenstad nóg herkenbaarder Haags wordt.

Om de Haagse signatuur beter te vermarkten, maar waar mogelijk ook verder door te ontwikkelen, wordt een 'Ontwikkelprogramma Haagse signatuur' opgezet. Dit zal gebruikt worden als input voor diverse campagnes. De consumentenmarketing van de Haagse binnenstad naar alle doelgroepen (bewoners, bezoekers en toeristen) wordt aanzienlijk versterkt. Om de kwaliteiten en aantrekkingskracht van de binnenstad nog beter over het voetlicht te brengen wordt de marketing van de Haagse binnenstad gericht op alle (toekomstige) doelgroepen (van bewoner tot consument en bezoeker) versterkt net als de relatie met de Haagse kust.

Ad 4. Informatie en bewegwijzering

Veel bezoekers weten nog onvoldoende de weg te vinden in de Haagse binnenstad, ondanks de succesvolle binnenstadsplattegronden. Veel 'Haagse schatten' blijven daardoor nog onontdekt. Daarom moet worden ingezet op een verbetering van (toeristische) informatievoorziening en bewegwijzering. Als onderdeel hiervan kunnen ook toeristische routes worden ontwikkeld, de gastvrijheid worden verbeterd, city-infopoints worden gerealiseerd en gebruik worden gemaakt van nieuwe media. Op korte termijn wordt een plan hiervoor ontwikkeld en geïmplementeerd, met direct zichtbaar resultaat.

Ad 5. Verder ontwikkelen van de sfeergebieden

Voorop in dit Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 staat het creëren van onderscheidend vermogen tussen acht verschillende sfeergebieden in de binnenstad. Hiermee komt uiteindelijk het begrip Haagse signatuur en de diversiteit daarvan optimaal tot uitdrukking. De sfeergebieden de Historische Kern en de Nieuwe Kern zijn voorbeeld van de kenmerken historisch en modern van de Haagse signatuur. De gemeente neemt het Binnenstadsplan 2010-2020 gefaseerd in uitvoering op basis van door de raad vast te stellen plannen van aanpak voor de verschillende sfeergebieden. De plannen van aanpak leggen per sfeergebied nauwkeurig vast welk programma wordt gerealiseerd. De geformuleerde opgaven uit het Binnenstadsplan, onder te verdelen naar de thema's ruimte, functies en marketing vormen daarbij het uitgangspunt. Het in 2009 aangenomen plan van aanpak voor het Hofkwartier is een voorbeeld van een dergelijke handelwijze waarin een totaalpakket van maatregelen op het gebied van onder meer open-bare ruimte, wonen en werken en marketing activiteiten is opgenomen. Van belang is dat de gebieden een verdere ontwikkeling krijgen, en dat altijd vanuit de gehele binnenstadsaanpak regie plaatsvindt.

Ad 6. Bereikbaarheidsimpuls

De Haagse binnenstad wil een goed bereikbare binnenstad bieden voor alle modaliteiten, met name voor het openbare vervoer en de fiets. Zeker in vergelijking met de andere G4-steden staat Den Haag er al goed voor, maar moeten er nog wel oplossingen komen voor enkele concrete knelpunten, zoals het fietsparkeren, openbaar vervoer binnen de binnenstad en het parkeertekort aan de noordwestzijde van de binnenstad. Ook liggen er kansen voor P&R-voorzieningen, nieuwe vaarverbindingen en nieuwe oplossingen voor bewonersparkeren (VAB Noordwal/Veenkade). Dit vraagt om blijvende aandacht voor bereikbaarheid, met maatregelen voor alle modaliteiten (voetganger, fiets, OV en auto) en een actieve benadering richting de gebruikers van de diverse modaliteiten door middel van communicatie, informatie en imagoverbetering.

Ad 7. Winkeltop van Nederland

De Haagse binnenstad heeft hoge winkelambities, maar is als winkelstad nog lang niet af. Veel ontwikkelingen zijn in gang gezet, maar nog niet afgerond. Denk hierbij o.a. aan de Grote Marktstraat, die uit moet groeien tot internationale winkelboulevard en het strategisch locatiebeleid op basis waar-van nieuwe locaties ontwikkeld worden, die zorgen voor een betere winkelrouting en een versterking van het winkelaanbod, met bijzondere nieuwe formules en concepten. Ook de rond de Winkel Kern gelegen winkelgebieden vragen veel aandacht, omdat deze zorgen voor de 'couleur locale'; elk vanuit een eigen sfeer. Kwaliteit is en blijft het devies. Voortzetting van het in gang gezette beleid, met name het strategisch locatiebeleid, het project Den Haag Internationale Winkelstad, stimuleren kwaliteit en historische uitstraling van de Winkel Kern en de Winkelstratenaanpak is daarom noodzakelijk. Ook moet er ruimte zijn voor nieuwe winkelinitiatieven, o.a. gericht op lokaal ondernemerschap, het exclusieve segment en het profiel mode en interieur en een betere winkelmarketing.

Ad 8. Intensivering beheer, veiligheid en handhaving

Als de binnenstad de huiskamer van stad en regio is, moeten bewoners en bezoekers zich er ook altijd prettig en veilig voelen. Hiervoor moet het onderhoud en beheer van de openbare ruimte piekfijn op orde zijn. Vanwege de hoge intensiteit waarmee de binnenstad gebruikt wordt verdient het ook een veel intensiever onderhoudsniveau. Het heeft geen zin te investeren in hoogwaardige openbare ruimte als deze kwaliteit niet gehandhaafd kan worden. Het basisniveau dat door de gemeente wordt gehanteerd moet hoog liggen, minimaal op "Hofstadkwaliteit", maar op sommige bijzondere plekken, zoals de Grote Marktstraat, nog hoger.

De 'gouden driehoek' tussen ontwikkeling, beheer en onderhoud en gebruik is cruciaal. Een goed en fraai ingerichte openbare ruimte heeft alleen betekenis en meerwaarde voor gebruikers als daarbij ook een uitmuntende manier van schoonhouden en beheer hoort, als mede een intensieve handhaving. Ook de veiligheidsbeleving verdient aandacht. Daartoe worden een beheer- en veiligheidsplan voor de binnenstad opgesteld, met extra aandacht voor de Winkel Kern.

Ad 9. Realisatie cultuurforum

De Haagse binnenstad is al zeer rijk aan cultuur. Opgave is om dit beter te benutten en van het culturele aanbod een 'must see'-bestemming te maken. Dit moet resulteren in een succesvol jaar 2018, met Den Haag als culturele hoofdstad. Het nieuwe cultuurforum, met het internationaal dans- en muziekcentrum speelt hierin een belangrijke rol en sluit ook direct aan op de Haagse signatuur. Als onderdeel van het cultuurforum zal ook de openbare ruimte van dit gebied een nieuwe impuls moeten krijgen, incl. de gebouwde omgeving rondom de Nieuwe Kerk. Ook wil de binnenstad een podium zijn voor creativiteit en vernieuwende culturele initiatieven, incl. een aantrekkelijke programmering van de openbare ruimte.

Ad 10. Intensivering binnenstadsmanagement

Een succesvolle binnenstad kan niet worden gerealiseerd door 'alleen' de lokale overheid. Het gaat om een samenwerking tussen alle betrokken partijen, die elk hun eigen inbreng hebben in de realisatie van dit Binnenstadsplan. In de afgelopen periode heeft Den Haag al positieve ervaringen opgedaan met deze samenwerking, met een belangrijke rol voor Bureau Binnenstad, als publiek-privaat samenwerkingsverband. Hierop moet worden voortgebouwd. Met het Binnenstadsplan zal een verdere intensivering van de samenwerking in de binnenstad gestimuleerd en bevorderd worden. Blijven investeren in de samenwerking is voor een gebied als de binnenstad essentieel. Stilstand is achteruitgang.

Tot slot

Dit overzicht is niet uitputtend en dekt niet alle onderwerpen uit dit Binnenstadsplan. Het geeft wel aan waar de prioriteiten voor de eerste vier jaar liggen. Daarnaast wordt in dit Binnenstadsplan aangesloten op lopende trajecten, waarbij dit Binnenstadsplan niet de directe initiator is en/of waarvoor een andere (project)organisatie verantwoordelijk is. Het gaat daarbij vrijwel altijd om plannen en projecten met een grote betekenis voor de binnenstad en zij zullen mede bijdragen aan het realiseren van de gezamenlijke ambities voor de binnenstad. Denk hierbij aan citymarketing en Den Haag Culturele Hoofdstad 2018.

6. Organisatie

De afgelopen jaren is door veel partijen hard gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit en attractiviteit van de binnenstad, zowel private als publieke partijen. Er is veel bereikt, maar de opgave voor de binnenstad blijft ook voor de komende jaren omvangrijk en complex. Met het oog op de complexiteit van de opgave blijft een eenduidige aansturing van de organisatie een randvoorwaarde. Immers: nog meer dan in welk gebied van de stad, komen alle sectoren die van invloed zijn en een mix van verschillende belangen samen. Het samenspel tussen en commitment van de diverse gemeentelijke directies en diensten zijn essentieel voor een integrale ontwikkeling en aanpak van de binnenstad. In de afgelopen jaren is voor een specifieke aanpak en organisatie voor de binnenstad gekozen.

Het is essentieel voor de verdere ontwikkeling en de speciale positie van de binnenstad dat er ook in de komende periode een slagvaardige organisatie en een adequate overlegstructuur blijft bestaan. Het gaat daarbij niet alleen om de gemeentelijke inzet, maar ook om de inzet van alle andere partijen die van belang zijn voor de verdere ontwikkeling van de binnenstad. De uitvoering van het gehele Binnenstadsplan vereist een gezamenlijke verantwoordelijkheid van publieke en private partijen bij de voor-bereiding en uitvoering van diverse activiteiten. De diverse partijen zijn het eens over de hoofddoelstelling en de ontwikkelingsrichting voor de binnenstad. Op basis hiervan moet worden bepaald *wat er door wie op welke wijze* moet worden gedaan.

De opdracht en het bepalen van de Uitvoerings-agenda Binnenstad zal gedaan worden in het publiek-privaat samenwerkingsverband; de Stichting Binnenstadmanagement.

Voor het coördineren en regisseren van de Uitvoeringsagenda Binnenstad ligt het primaat en de aanjaagfunctie bij het Bureau Binnenstad. Bureau Binnenstad zal de positie innemen van regisseur van de integrale ontwikkeling en aanpak van de Haagse binnenstad. **Voor de uitvoering ligt de verantwoordelijkheid bij zowel gemeente als private partijen.** Op het niveau van sfeergebieden ligt de nadruk op een concrete en uitvoeringsgerichte aanpak door private en publieke partijen samen.

Een aantal grote projecten (zoals het Wijnhavenkwartier) vereist door hun omvang en complexiteit een eigen aanpak. Het is van belang dat er ook dan goed met de omgeving wordt afgestemd, zowel over fysieke en functionele aspecten als over beheeractiviteiten rond 'schoon, heel en veilig'.

Bureau Binnenstad

Bureau Binnenstad is een samenwerkingsverband tussen Kamer van Koophandel Den Haag, Stichting Binnenstad Den Haag en Gemeente Den Haag, en is het centrale aanspreekpunt voor de ontwikkeling van de binnenstad. Het bureau coördineert, stimuleert, organiseert en zorgt voor de uitvoering van het Binnenstadsplan. Binnen het Bureau Binnenstad zijn medewerkers van de convenantpartners werkzaam.

De externe rol en samenwerking met alle partijen van de gemeente in de binnenstad wordt als belangrijk en cruciaal aangemerkt. In 2009 heeft de Dienst Stedelijke Ontwikkeling (DSO) een Evaluatie Bureau Binnenstad laten uitvoeren gericht op de taken en positie binnen DSO. De gemeente Den Haag heeft de intentie om de huidige samenwerking in Bureau Binnenstad ook de komende periode voort te zetten. Het gemeentelijke deel van Bureau Binnenstad blijft **formatief** vallen onder de DSO en onder de verantwoordelijkheid van de wethouder Binnenstad.

Bestuurlijk overleg en naar een nieuw Convenant voor de uitvoering

De Stichting Binnenstadmanagement is een uniek samenwerkingsverband. Om een kader te bieden waarbinnen de samenwerking publiek - privaat verder vorm en inhoud kan krijgen is het noodzakelijk om op basis van het Binnenstadsplan 2010-2020 wederom een Convenant op te stellen en zorg te dragen voor de financiering van diverse gezamenlijke activiteiten en afspraken.

Hoewel er veel is bereikt, moet er ook in het komende decennium nog veel gebeuren in de Haagse binnenstad. Zonder intensieve samenwerking tussen en met partijen gaat dat niet lukken. Hoe beter ondernemers, eigenaren en gemeente met elkaar samenwerken om de attractiviteit te optimaliseren, des te beter en professioneler gediscussieerd en gecommuniceerd kan worden. Hierdoor kan continuïteit in beleid worden gewaarborgd. Daar hebben 'ontwikkende' partijen voordeel van.

De huidige publiek-private aanpak wordt daarom gecontinueerd. Het vergroten van het draagvlak en de financiële inzet van de gemeente en het bedrijfsleven is hierbij een randvoorwaarde. Voorstel is deze succesvolle uitvoerings-strategie te continueren met een nieuw af te sluiten **Kader-Convenant** tussen gemeente en bedrijfsleven voor de komende tien jaar, waarbij de inhoud van dit Binnenstadsplan belangrijke doelen stelt die in het Convenant zullen terugkomen. De convenantpartners zullen samen zorgen voor een beoordeling van de gekozen structuur en werkwijze, en conclusies en nieuwe afspraken daar omtrent zullen opgenomen worden in het nieuwe af te sluiten **Kader-Convenant**.

Randvoorwaarden aansturing integrale ontwikkeling en aanpak binnenstad

Om de integrale gebiedsgerichte ontwikkelingen en aanpak van de Haagse binnenstad goed te kunnen coördineren, aansturen, bewaken, faciliteren en waarborgen, gelden de volgende randvoorwaarden:

- Versterken van het binnenstadsmanagement onder andere door steviger inzet van de Stichting Binnenstadmanagement.
- De Gemeente Den Haag als continue katalysator.
- Een goed georganiseerd bedrijfsleven en bewonersbelangen.
- Een ambtelijk Coördinator Binnenstad en een Binnenstadsmanager Bedrijfsleven die met voldoende medewerkers van Bureau Binnenstad krachtig de integrale ontwikkeling en aanpak van de binnenstad regisseren, coördineren, initieëren, bewaken en aanjagen.
- Een Bureau Binnenstad (publiek-privaat samenwerkingsverband gehuisvest buiten het Stadhuis) dat vergaderfaciliteiten biedt en fungeert als centraal aanspreekpunt voor ontwikkelingen in de binnenstad.

Communicatie

De communicatie moet helpen draagvlak te verkrijgen voor de in het Binnenstadsplan geschetste aanpak. Zonder medewerking van allerlei partijen blijven veel onderdelen immers onuitvoerbaar. Het is van belang dat alle betrokken partijen eenduidig communiceren over (de ambities uit) het Binnenstadsplan. Hiervoor dienen zij goed te zijn geïnformeerd over zaken als de achterliggende filosofie,

de Haagse signatuur en de sfeergebieden. Intensieve, directe en indirecte benadering om de gekozen koers te 'verkopen' naar alle doelgroepen is van groot belang. Tevens is het belangrijk belang-hebbenden in de binnenstad en marktpartijen die willen investeren in de binnenstad te verleiden om mee te doen. Ook hiervoor is een heldere visie en duidelijke communicatie daarover onontbeerlijk. De doelgroepen bepalen de communicatiestrategie, de in te zetten middelen, de toonzetting, de vormgeving en dergelijke. De Haagse signatuur is leidraad en geeft handvatten voor vorm en beeld.

Communicatie over het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 gebeurt in twee fasen: rond de bekendmaking en continue in de follow up. Hierdoor worden belanghebbenden van meet af aan bij de activiteiten in de binnenstad betrokken en wordt trots gekweekt bij de doelgroepen. In een uit te werken communicatieplan worden doelgroepen, doelstellingen, strategie, (timing van) de inzet van middelen en de organisatie van de communicatie in en van de binnenstad verder geconcretiseerd.

7. Financiën

Beschikbare middelen

Het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 borduurt voort op bestaande investeringen in de vorm van stimuleringsmaatregelen voor het creëren van woningen boven winkels en het stimuleren van de historische kwaliteit en aantrekkingskracht van de binnenstad. Voor de binnenstad zijn per 1 januari 2010 de volgende middelen⁴ beschikbaar:

- **Reserve strategische locatieontwikkeling, € 1,8 mln, incidenteel**

Het strategisch locatiebeleid wil aan de binnenstad op kansrijke locaties interessante vernieuwende concepten toevoegen in de combinatie van winkels, horeca, cultuur en vermaak. Doelstelling is de binnenstedelijke vernieuwing te realiseren door concept- en vastgoedontwikkeling. Voor 2009 is hiervoor € 2,0 mln beschikbaar gesteld. De middelen zijn bedoeld voor planvorming, communicatie, conceptontwikkeling en het afdekken van onrendabele toppen bij nieuwe herontwikkelingslocaties. In 2009 wordt hiervan € 0,2 mln uitgegeven. Daarmee resteert voor 2010 en 2011 € 1,8 mln.

- **Reserve binnenstad, € 3,6 mln, incidenteel**

Deze reserve is ingesteld om de aantrekkingskracht van de binnenstad te vergroten. Het is een investeringsimpuls waarvan de inzet moet leiden tot investeringsbereidheid bij marktpartijen. De stimuleringsregeling 'wonen boven winkels' en de stimuleringsregeling 'verbeteren aantrekkingskracht en historische kwaliteit binnenstad' worden bekostigd uit deze reserve.

- **Budget voor bureau Binnenstad, € 1,2 mln, structureel**

In de begroting is op programma Stedelijke ontwikkeling voor de programmakosten en apparaatskosten van Bureau Binnenstad structureel € 1,2 mln beschikbaar. Deze middelen zijn bestemd voor uitvoering van het Binnenstadsplan en daarmee gerelateerde zaken zoals monitoring en marketing binnenstad (€ 0,2 mln). Het programmaproject (€ 0,25 mln) heeft niet tot doel om ontwikkelingen blijvend te ondersteunen, maar om als vliegwiel te functioneren. Het budget is er op gericht om een proces op gang te brengen, waardoor in samenwerking tussen ondernemers, eigenaren, bewoners en overheidsorganisaties de ontwikkeling en aanpak op gang komt. De gemeentelijke uitgaven zijn bedoeld om dit proces te ondersteunen.

- **Middelen voor de Grote Marktstraat, incidenteel**

Voor de realisatie van de plannen voor de Grote Marktstraat is in reserves en overlopende passiva € 7,6 mln beschikbaar (voor het overige deel wordt subsidie aangevraagd en vindt een bijdrage vanuit de grondexploitatie Spuimarkt plaats). De aanvullende beheerskosten (en dekking daarvan) voor de Grote Marktstraat zullen bij de vaststelling van het Definitief Ontwerp Grote Marktstraat bepaald worden. Daarnaast zijn er diverse activiteiten binnen de gemeente die ook effect hebben op de binnenstad, maar daar niet uitsluitend voor bedoeld zijn. Deze vallen buiten de scope van deze financiële paragraaf.

Nieuwe investeringen

Het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 heeft een hoog ambitieniveau. Uiteindelijk kan dit alleen maar waargemaakt worden als voor het realiseren van deze ambitie ook middelen ter beschikking gesteld worden. Belangrijk is dat met de vaststelling van het Binnenstadsplan 2010-2020 geen verplichting wordt aangegaan in financiële zin. Het Binnenstadsplan formuleert de ambities; financiering is te zijner tijd aan het college en de raad. Daarvoor zal in de jaarlijkse begrotingscyclus de dekking van de verschillende actiepunten worden gezien en gewogen. Een totale financiële vertaling van het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020 voor de gehele periode is op dit moment nog niet te maken. Wel is duidelijk dat de hoeveelheid

⁴ Voor de reserves betreft het een inschatting. Het bedrag is namelijk afhankelijk van de besteding in 2009.

actiepunten in het Binnenstadsplan, in de voorlig-gende periode een stimulerende en financiële inspanning van de gemeente en particuliere partijen vergt.

Subsidies

Nadat het Binnenstadsplan is aangenomen door de raad wordt een subsidiescan uitgevoerd om te bepalen waar kansen liggen op het binnenhalen van extra financiële middelen ter ondersteuning van de verschillende ambities. Het nieuwe programma Investeringsimpuls Stedelijke Vernieuwing (ISV3), 'Kansen voor West' en het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) vormen de komende jaren in ieder geval belangrijke subsidiepijlers; ook voor ontwikkelingen in de binnenstad. Dit geldt ook voor bijdragen vanuit het Stadsgewest voor zover de aspiraties vanuit het binnenstads-plan aansluiten bij de doelstellingen van Haaglanden. Thema's als wonen, groen en verkeer zijn daarin kansrijk.

8. Besluitvorming

Gezien het vorenstaande stelt het college de raad voor het volgende besluit te nemen:

De raad van de gemeente Den Haag,

Gezien het voorstel van het college van 24 november 2009,

Besluit:

- I. in te stemmen met het Binnenstadsplan Den Haag 2010-2020; 'Naar een complete Haagse binnenstad!' als het integrale beleids- en ontwikkelingskader voor de verdere ontwikkeling van de Haagse binnenstad;
Daarbij wordt gekozen voor vijf speerpunten:
 1. Wonen: Het versterken van de woonfunctie.
 2. Cultuur: Het echt goed op de kaart zetten van cultuur.
 3. Winkels/horeca/toerisme: Het versterken van het winkel en culinaire profiel en het versterken van het verblijfstoerisme in combinatie met de kust.
 4. Sfeergebieden en oriëntatie: Het vasthouden aan het principe van de sfeergebieden en dit verder uitwerken.
 5. Marketing en communicatie: De marketing van de binnenstad verder intensiveren en beter aansluiten op de marketing van de gehele stad.

En twee basisvoorwaarden

 - c. Bereikbaarheid: Goede voorzieningen voor fiets, auto en openbaar vervoer.
 - d. Ruimtelijke kwaliteit/schoon, heel en veilig: op een aantal specifieke locaties is verbijzondering van de openbare ruimte wenselijk. Hierbij dient beheer en onderhoud op hetzelfde hoge niveau te worden vastgesteld.
- II. in overleg met de verschillende partners in de binnenstad te komen tot een Convenant voor de periode 2010-2020;
- III. met ingang van 2010 elke vier jaar een Uitvoeringsagenda Binnenstad op te stellen inclusief de benodigde middelen en jaarlijks over de voortgang van de binnenstadsontwikkeling en –aanpak te rapporteren.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier.

De voorzitter.

S:\Bestuurlijke stukken\BTD-sdk\DSO2010.367.wijzRVBinnenstadspl.doc, Aanmaakdatum: 29-1-2010
Bestand mag gewist worden na: 30-03-2010